

Světový kongres IAHR v Torontu

RADEK KUNDT

Ve dnech 15.-21. srpna 2010 hostila univerzita v kanadském Torontu v pořadí již dvacátý Světový kongres Mezinárodní asociace pro historii náboženství (International Association for the History of Religions, IAHR). Na této významné akci světové religionistiky, jež se koná pouze jednou za pět let,¹ byla důstojně zastoupena i Česká republika: vedle sedmi účastníků z Ústavu religionistiky FF MU se zúčastnili také představitelé Katedry religionistiky FF UPa, Ústav religionistiky FF MU patřil na kongresu k nejlépe zastoupeným pracovištím i v evropském a celosvětovém měřítku.

Že půjde o konferenci s nejlepší možnou úrovní organizace, naznačil hned její úvodní večer, kdy se konalo slavnostní zahájení, na kterém přibližně osm set účastníků z celého světa přivítali, mezi jinými, postupně jak předsedkyně IAHR Rosalind I. J. Hackettová, tak i ředitel kongresu Donald Wiebe, pro kterého je Trinity College Torontské univerzity domovským pracovištěm. Po slavnostním zahájení následovala v luxusních prostorách Královského ontarijského muzea gala recepce, jejíž součástí byla kromě nezbytného občerstvení i živá jazzová hudba (znalci jistě ocení jméno předního francouzského saxofonisty Raphaëla Imberta) a soukromá prohlídka výstavy *The Warrior Emperor and China's Terracotta Army*.

Charakter světových kongresů IAHR, které jsou díky své zřídkačnosti nadány vždy jistou aurou výjimečnosti, je pokaždé určován jak místem, kde se kongres koná, tak i autorským podpisem svých organizátorů. Oboje platilo i pro kongres letošní. Zatímco Toronto, považované mnohými za jedno z nejkosmopolitnějších měst světa, i jeho univerzita odrážely rozličnost kulturních zázemí i přístupů přednášejících, organizátoři výběrem ústředního tématu, plenárních řečníků i panelů samotných vtiskli kongresu jednotný, přísnou vědeckost akcentující ráz. Mnohé přitom napovídal již samotný název kongresu, *Religion: A Human Phenomenon*, kterým se organizátoři snažili dostatečně jasně naznačit to, co podrobněji dovysvětlují v popisu svých hlavních cílů, mezi které patřila především snaha „zaměřit pozornost na náboženství do té míry, do jaké jsou ‚veřejně přístupná‘ výzkumným nástrojům a technikám historických, společenských a přírodních věd“.² Ve stejném „dovysvětlení“ se zcela záměrně objevují

1 Předchozí, devatenáctý kongres IAHR se konal roku 2005 v japonském Tokiu.

2 *Religion: A Human Phenomenon: XXth World Congress of the International Association for the History of Religions: General Program*, [Toronto: University of Toronto 2010], 14.

i klíčová slova jako „vysvětlení náboženství jako lidského fenoménu“, „překonání tradičních akademických specializací“ nebo „testování tvrzení a vědeckých hypotéz“. Obzvláště silně byla v tomto smyslu cítit snaha poskytnout velký prostor kognitivní vědě o náboženství, a to nejenom prostřednictvím mnoha specializovaných panelů, na nichž si účast či neúčast vybírá každý podle svých osobních preferencí, ale především volbou plenárních řečníků, kde přímo kognitivně (či prokognitivně) zaměřeni byli až čtyři z celkového počtu deseti. Vlastní přidružené sekce, které tvořily nedílnou součást akademického programu kongresu, měly také tři významné organizace zaměřující se na kognitivní vědu, a to aarhuská výzkumná skupina The Religion, Cognition and Culture (RCC), z Oxfordu vzešlý The Explaining Religion (EXREL) Project (nyní zahrnující více než 14 univerzit) a v neposlední řadě také zastřešující International Association for the Cognitive Science of Religion (IACSR).

Velmi příjemná byla každodenní organizace. Přestože v každý okamžik probíhalo až dvacet čtyři souběžných panelů v šesti různých budovách rozestavěných po kampusu, podařilo se uchovat spojitost celé akce, a to jednoduše díky dopolední i odpolední přestávce na kávu, která následovala vždy po skončení dopolední (9:00-11:00) či odpolední (14:30-16:30) části panelů a po které vždy přišla na řadu přednáška plenárního řečníka. Všichni účastníci se tak dvakrát denně sešli k rozhovorům, jídlu i zásadnímu vystoupení, a bylo je tak možno neustále zásobovat aktualitami, upozorněními i oznámeními o drobných změnách v programu.

Příspěvků zaznělo nepřeberné množství a pokrývaly obrovskou šíři témat od velmi specializovaných panelů (např. „Between the Devil and the Deep Blue Sea: An Evaluation of the Study and Practice of Religions in Nigeria“ nebo „New Imaginaries and Religious Actors in Contemporary Cuba“) až po panely zasahující svou obecností každého, kdo to s vědeckým studiem náboženství myslí vážně (např. „Categorical and Methodological Concerns in the Study of Religions“ nebo „Psychological and Sociological Issues in the Study of Religion“).

Než se všichni rozloučili na závěrečném tradičním kanadském grilování, pobavila se česká část osazenstva nad mapou světového rozložení náboženských tradic, kterou představil poslední plenární řečník Hans Kippenberg. Sám tuto mapu ironizoval a sloužila mu jako ukáзка nedostatečnosti obvyklých map náboženského vyznání, české religionisty ale nemohla nezaujmout „běloba“ pokrývající Českou republiku, značící nepřítomnost jakéhokoliv předmětu jejich studia, jíž mohla konkurovat snad jen větší neobydlená část Grónska.